

РЕШЕНИЕ

№ 3554

гр. София, 01.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-11 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Илиана Станкова

при участието на секретаря Диана Ст. Б.ова
като разгледа докладваното от Илиана Станкова Гражданско дело № 20211100113759 по описа за 2021 година

Предявени са обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 435, вр. с чл. 469 КЗ и чл. 30 ЗННД.

Ищецът Л. С. Ч. твърди, че в срока на застрахователното покритие по договор за задължителна застраховка „Професионална отговорност на нотариуси“, сключен с ответника ЗАД „А.“, на 14.04.2012 г. е настъпило застрахователно събитие и е ангажирана професионалната отговорност му отговорност, в качеството му на нотариус по гр.д. № 567/2017 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас и по гр.д. № 560/2020 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас, по които дела ответникът е привлечен като трето лице помагач. Твърди, че е изплатил обезщетението, за което е осъден, ведно със законната лихва и разноски и претендира от застрахователя заплащането на сумите, както следва: сумата от 73998.70 лева – главница за заплатено обезщетение за имуществени вреди, претърпени от Е.Ц. П., сумата от общо 10310.00 лева разноски по гр.д. № 567/2017 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас, както и сторените разноски в изпълнително производство № 489/2020 г. на ЧСИ Я. Б. в общ размер на 7523.02 лева; сумата от 22 530.30 лева, представляваща лихва за забава, присъдена по гр.д. № 560/2020 г. по описа на РС Несебър, както и сумата от 2101.21 лева – разноски по това дело, както и сторените разноски по изпълнително дело № 102/2021 г. на ЧСИ Я. Б. в общ размер на 2368.49 лева. Сочи, че на 04.09.2020 г. е поканил ответника да й заплати сумата в размер на 91 831.72 лева, платена по и.д. № 489/2020 г. на ЧСИ Я. Б., както и че на 09.11.2021 г. е поканил ответника да заплати платеното по и.д. № 102/2021 г. на ЧСИ Я. Б., но ответникът не е извършил плащане. Претендира лихва за забава за върху сумата общо в размер на 91 831.72 лева за периода 04.09.2020 г. – 15.11.2021 г. в размер на 10 996.00 лева, както и върху сумата от 27 000.00 лева за периода 09.11.2021 г. – 15.11.2021 г. в размер на 30.00

лева. Претендира разноски.

Ответникът ЗАД „А.“ АД оспорва исковете. Твърди да не е налице покрит риск по сключения застрахователен договор, тъй като действията по нотариално удостоверяване на договор за дарение не са несигурни и неизвестни. Прави възражение за нищожност на основание чл. 355, ал.2 КЗ на клаузата за ретроактивно действие като твърди, че ищцата е знаела, че събитието е настъпило към момента на сключване на договора. Твърди да е липсвал застрахователен интерес у ищцата да уговори клаузата за ретроактивно покритие, защото претенциите за обезвреда за вреди от извършени противоправни действия преди 01.01.2016 г. следва да се предявяват пред застрахователя, сключил договора към момента на предявяване на претенцията, т.е. към 04.09.2020г. Твърди, че клаузата за ретроактивно действие е недействителна, тъй като давността би настъпила и в срока на застрахователно покритие. При условията на евентуалност прави възражение за наличие на изключен риск по т. 47 вр. с т. 45.1, т. 45.3, т 45.7 от ОУ на застрахователния договор. Твърди, че допуснатият от ищцата пропуск в работата представлява неизпълнение на договорно задължение, което е в причинно-следствена връзка с настъпването на вредите, поради което застрахователят имал право да откаже изплащане на застрахователното обезщетение. Прави възражение за погасителна давност. Оспорва да е налице покритие за платените разноски. Прави възражение за самоучастие. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази събраните доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Предявени са искове с правно основание чл. 435, вр. с чл. 469 КЗ и чл. 30 ЗННД.

Съгласно чл. 469, ал. КЗ, когато със закон не е предвидено друго, по задължителна застраховка "Професионална отговорност" застрахователно събитие е настъпването на вредоносния резултат, за който е отговорен застрахованият. Според чл. 30, ал.1 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност нотариусът се застрахова за времето на своята професионална дейност за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на неговите задължения, както и на задълженията на помощник-нотариуса и служителите в нотариалната кантора.

Обект на застраховане при застраховка "Гражданска отговорност" е гражданската отговорност на застрахования за причинени от него на трети лица вреди, т.е. опасността последният да отговаря пред трети увредени лица за заплащане на обезщетение. При настъпване на застрахователното събитие - възникване на гражданска отговорност за застрахования, застрахователят се задължава, по силата на тази застраховка, да заплати застрахователно обезщетение когато и доколкото такива вреди са причинени непосредствено от застрахования или от чужди виновни действия, за които той отговаря, на трето лице. Задължителната застраховка "Професионалната отговорност" е вид застраховка за вреди от гражданска отговорност по смисъла на КЗ и се изразява в задължението на застрахователя за обезщетяване на вредите, причинени на трети лица, различни от застрахования. Като вид разновидност на застраховка "Гражданска отговорност", задължителната застраховка "Професионалната отговорност", изрично уредена в действащия КЗ, притежава присъщите санкционна, превантивна и обезщетителна функции.

Ако е удовлетворил увреденото лице, застрахованият има право да получи от застрахователя застрахователното обезщетение в рамките на застрахователната сума (лимита на отговорност). По аргумент от чл. 429, ал.2, вр. с ал. 3 КЗ в застрахователното обезщетение по застраховка на гражданската отговорност се включва и лихва за забава в рамките на застрахователната сума от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие. Според ал. 4 на разпоредбата застрахователят е длъжен да заплати на застрахования и сторените от него разноски по съдебни дела, в които е бил привлечен. Извън обема на вземането на ищеца са сторените разноски в изпълнителното производство.

В тежест на ищеца е да докаже наличието на валидно застрахователно правоотношение по договор за застраховка „Професионална отговорност на нотариуси“, по който договор е настъпило събитие покрит риск, датата на която той е уведомил застрахователя за настъпване на събитието, както и размера на изплатеното обезщетение за вреди от професионалната си дейност.

В тежест на ответника е да докаже възражението си за недействителност на клаузата за ретроактивно покритие по чл. 355, ал.2 КЗ като в тази връзка докаже, че ищецът е знаел към момента на сключването на договора, че събитието е настъпило през ретроактивния период. В тежест на ответника е да докаже, че е налице неизпълнение на конкретно задължение на застрахования, предписано от компетентен за това орган, което е в причинна връзка с настъпване на събитието.

На 06.03.2017 г. е сключен застрахователен договор полица № 1723013040000592555 по застраховка „Професионална отговорност на застрахования в качеството му на нотариус“ между застрахования Л. С. Ч. и ЗАД „А.“ със срок на застрахователния договор 1 година; срок на ретроактивното действие – от 07.03.2012 г., лимит на обезщетението от 250 000.00 лева – единичен лимит и 500 000.00 лева – агрегатен лимит, и 300,00 лева самоучастие за всяка щета, като договорът е сключен при общи условия.

Установява се по делото, че договор за застраховка със същите единичен и агрегатен лимит ищецът Л. С. Ч. е сключвила със същия застраховател – ЗАД „А.“ и за периода 07.03.2012 г. – 06.03.2013 г.

С решение № 85/10.10.2019 г. по в.гр.д. № 306/2019 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас Л. С. Ч. е осъдена да заплати на Е.Ц. П. – Н. сумата в размер на 73 998.70 лева – обезщетение за имуществени вреди, причинени от неизпълнение на задължението за проверка на представителната власт, съгласно чл. 578, ал.4 ГПК, равняваща се на ½ част от материалния интерес по сделката, сключена на 19.04.2012 г., както и сумата от 8250.00 лева – деловодни разноски. Решението е постановено при участието на ЗАД „А.“.

Установява се от материалите по приложеното изпълнително дело № 489/2020 г. на ЧСИ Я. Б., че на 23.07.2020 г. от банковата сметка на Л. С. Ч. е заплатена сумата общо в размер на 91831.72 лева, от които 5584.02 лева – такси и разноски по изпълнителното дело.

С решение от 15.03.2021 г. по гр.д. № 560/2020 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас Л. С. Ч. е осъдена да заплати на Е.Ц. К. сумата в размер на 22 530.30 лева – лихва за забава върху обезщетение за имуществени вреди от 73 998.70 лева за периода от 17.07.2017 г. до 16.07.2020 г., както и сумата от 2101.21 лева – деловодни разноски. Решението е постановено при участието на ЗАД „А.“.

Установява се от материалите по приложеното изпълнително дело № 102/2021 г. на ЧСИ Я. Б., че на 05.08.2021 г. по банковата сметка, посочена от взыскателя Е. С. К., е заплатена от длъжника Л. Ч. дължимата сума по изпълнителен лист, издаден по гр.д. № 60/2020 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас в размер на общо 24 858.38 лева, както и са погасени вземанията на ЧСИ за разноски в изпълнителното производство в общ размер на 2140.62 лева.

Не е спорно между страните, че на 24.01.2018 г. ответникът е уведомен от ищеца за застрахователната претенция на Е.Ц. П. – Н., поради което към датата на предявяване на иска давността не е изтекла.

С покана, получена от ответника на 04.09.2020 г. Л. Ч. е поканила ЗАД „А.“ да ѝ заплати платената от нея сума за главница в размер на 73 998.70 лева, 2060.00 лева – адвокатско възнаграждение, 5086.80 лева – разноски и 1470.00 лева – адвокатско възнаграждение, заплатени по и.д. № 489/2020 г. на ЧСИ Я. Б., с покана, получена от ответника на 09.11.2021 г. – платената от нея лихва в размер на 22 530.30 лева, присъдена по гр.д. № 560/2020 г. по описа на РС Несебър, както и сумата от 2101.21 лева – разноски по това дело, както и сторените разноски по изпълнително дело № 102/2021 г. на ЧСИ Я. Б. в общ размер на 2368.49 лева.

Влезлите в сила решения по гр.д. № 567/2017 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас и по гр.д. № 560/2020 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас имат установително действие между страните, на основание чл. 223, ал.1 ГПК.

Предвид изложеното съдът намира, че на 19.04.2012 г. е настъпило застрахователно събитие – виновно неизпълнение на задълженията на ищеца, в качеството му на нотариус, от което са настъпили имуществени вреди в размер на 73998.70 лева.

По възражението на ответника за нищожност на клаузата за ретроактивно действие.

Според разпоредбата на основание чл. 355, ал.2 КЗ, недействително е ретроактивно покритие за застрахователно събитие, ако застрахователят или застрахованият е знаел към момента на сключването на договора, че то е настъпило през ретроактивния период.

От страна на ответника, чиято е доказателствената тежест в процеса за доказване на това обстоятелство не бяха ангажирани доказателства. Това обстоятелство не се установява и от обвързващата сила на мотивите по посоченото по-горе гражданско дело. Ето защо това възражение се явява неоснователно.

Възражението на ответника за липа на застрахователен интерес у ищцата да уговори клаузата за ретроактивно покритие също е неоснователно. Според уредбата в КЗ отговорността на застрахователя на професионалната отговорност настъпва с факта на настъпване на застрахователното събитие, а не с момента на предявяване на претенцията. В този смисъл е и практиката на ВКС - решение № 355 от 19.03.2019 г. по т. д. № 855/2018 г., т. к., II т. о. на ВКС.

В чл. 349, ал. 1 КЗ е дадена легална дефиниция на понятието застрахователен интерес, като той е определен като правно призната необходимост от защита срещу последиците от възможно застрахователно

събитие. В чл. 349, ал. 2 КЗ е предвидено, че застрахователният договор, който е сключен при липса на застрахователен интерес е недействителен, освен в случаите на бъдещ застрахователен интерес.

Действащият към момента на сключване на процесния застрахователен договор Кодекс на застраховането изрично допуска възможността за сключване на втори застрахователен договор за същите рискове със същия или друг застраховател. Така според чл. 465, ал. 1 2 КЗ договорът за задължителна застраховка може да се сключи и за застрахователна сума над минималните изисквания, установени с нормативен акт. Според ал. 2 на разпоредбата, в случаите на застраховка "Гражданска отговорност" със застрахователна сума в размер над минималните задължителни изисквания, установени с нормативен акт, за застрахователна сума, надхвърляща задължителното ниво на покритие, може да бъде сключен и втори застрахователен договор и при друг застраховател освен в случаите на застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилисти. При така съществуващата нормативна уредба, съдът намира, че сключването на втори застрахователен договор за покриване на вреди от същото застрахователно събитие не е недействителен на основание чл. чл. 349, ал. 1 КЗ.

При тълкуване волята на страните, които в случая са едни и същи на двете страни на застрахователното правоотношение, следва да се приеме, че вторият договор има доброволен характер и е за покриване на вреди над задължителното ниво на покритие. Доколкото в закона не е установена поредност, по която увреденото лице, респ. платилият застрахователно обезщетение застрахован, да заявява претенциите си по отделните застрахователни договори съдът намира, че той има право да иска заплащането на обезщетението до размер на единичния/агрегатен лимит по всеки един от застрахователните договори.

Съдът намира, че клаузите на общите условия към застрахователния договор на т. 47, вр. т. 45.1, т. 45.3 и т. 45.7 са недействителни, поради противоречието им със закона. В т. 45.1 е предвидено задължение на застрахования да спазва нормативните изисквания при осъществяване на своята професионална дейност, в т. 45, т.3 е предвидено да предприема всички действия за предотвратяване на събития, които биха довели до ангажиране на професионалната му отговорност, а в т. 45, т. 7 – да спазва предписанията на Нотариалната камара към начина на осъществяване на професионалната дейност и да отстранява източниците на опасност, които могат да доведат до повишаване на риска или до реализация на отговорността му. Както беше посочено по-горе обект на застраховане на тази гаранционна, задължителна и обезщетителна застраховка е именно опасността от ангажиране на професионалната отговорност на нотариус за настъпили вреди от виновно неизпълнение на неговите задължения по служба. Посочените клаузи от застрахователния договор на практика предвиждат изключване на отговорността на застрахователя от поетото от него основно задължение по договора, което противоречи на закона. Ето защо съдът намира, че възражението на ответника за наличие на изключен риск е неоснователно.

По възражението за самоучастие.

В застрахователния договор е уговорена клауза за безусловно самоучастие в размер на 300.00 лева, поради което по аргумент от чл. 374, ал. 2 КЗ застрахованият поема отговорността от настъпване на застрахователно

събитие до този размер. За сумата на самоучастието искът следва да бъде отхвърлен.

По възражението за погасителна давност.

Според разпоредбата на чл. 378, ал. 5 КЗ регресните и суброгационни иски и исковете на причинителя на вредата по чл. 435 срещу застрахователя по застраховки "Гражданска отговорност" по т. 10 - 13, раздел II, буква "А" от приложение № 1 /където в т. 13 са предвидени всички застраховка на гражданска отговорност за вреди/ се погасяват в срок 5 години, считано от датата на извършеното плащане от страна на застрахователя по имуществена застраховка или от страна на причинителя на вредата. Застрахователят по имуществената застраховка на увреденото трето лице и причинителят на вредата по изречение първо имат право на законната лихва върху претендираната сума, считано от поканата за плащане към застрахователя при застраховки "Гражданска отговорност" по т. 10 - 13, раздел II, буква "А" от приложение № 1.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца платената от него главница и разноски за производството по гр.д. № 567/2017 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас в общ размер на 84308.70 лева, намалени със сумата за самоучастие от 300.00 лева, ведно с лихва за забава за периода 04.09.2020 г. до датата на подаване на исковата молба – 15.11.2021 г., която изчислена от съда на основание чл.162 ГПК възлиза в размер на 10 221.05 лева, като за горницата до пълните предявени размери исковете следва да бъдат отхвърлени.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца и платената от него лихва за забава върху дължимото от него обезщетение в размер на 73698.70 лева /размера на причинените вреди, намален със сумата за самоучастие /за периода от датата на уведомяване на застрахователя - 24.01.2018 г. до плащането – 23.07.2020 г., която изчислена от съда на основание чл. 162 ГПК възлиза на сумата в размер на 18923.65 лева. Съдът намира, че доколкото в дължимото застрахователно обезщетение се включва и лихвата за забава, то ответникът следва да заплати на ищеца и сторените от него разноски по гр.д. № 560/2020 г. на БОС, съразмерно с тази сума, които възлизат на 1764.87 лева. За горницата над тези размери искът следва да бъде отхвърлен. Върху сбора на сумата от 18923,65 лева и 1764,87 лева - 20 688.52 лева е дължима лихва за забава за периода 09.11.2021 г. – 15.11.2021 г., която изчислена от съда с електронен лихвен калкулатор възлиза в размер на 40.23 лева, поради което искът следва да бъде уважен в предявения размер от 30,00 лева

Искът за главница се явява неоснователен и за сумата в размер на 7523.02 лева - разноски в изпълнително производство № 489/2020 г. на ЧСИ Я. Б. и за сумата от 2368.49 лева - разноски по изпълнително дело № 102/2021 г. на ЧСИ Я. Б.

По разноските.

Съобразно изхода от делото ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сторените от него разноски по делото съразмерно с уважената част от исковете в размер на 8428,24 лева.

Ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника разноски за юрисконсултско възнаграждение съобразно претендирания размер съразмерно с отхвърлената част от исковете в размер на 13,05 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАД „А.“, ЕИК: ***** да заплати на **Л. С. Ч., ЕГН: ******* на основание сумите, както следва:

- сумата общо в размер на **84308.70 лева** – платено обезщетение за имуществени вреди, претърпени от Е.Ц. П. от неизпълнение задълженията на Ч., в качеството ѝ на нотариус, при изповядване на договор за дарение на 19.04.2012 г. и разноски, за които тя е осъдена по гр.д. № 567/2017 г. по описа на Окръжен съд гр. Бургас, както и на основание чл. 86 ЗЗД лихва за забава върху тази сума за периода 04.09.2020 г. до датата на подаване на исковата молба – 15.11.2021 г. в размер на **10 221.05 лева**, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 15.11.2021 г. до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за главница за платено обезщетение по изпълнително дело № 489/2020 г. на ЧСИ Я. Б. до пълния предявен общ размер от 91831,72 лева, както и иска за лихва за забава до пълния предявен размер от 10 996,00 лева.
- **18923.65 лева** – лихва за забава при плащане обезщетението на пострадалото лице и заплатена от Ч., изчислена върху сумата от 73698.70 лева за забава за периода от датата на уведомяване на застрахователя - 24.01.2018 г. до плащането – 23.07.2020 г., представляваща част от присъдената лихва по гр.д. №560/2020 г. по описа на ОС – гр. Бургас и съразмерни разноски по това дело в размер на **1764.87 лева**, както и лихва за забава върху тези суми за периода 09.11.2021 г. – 15.11.2021 г. в размер на **30.00 лева**, ведно със законната лихва върху главниците от датата на подаване на исковата молба – 15.11.2021 г. до окончателното плащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за главница до пълния предявен размер за платени суми по изп.д. № 102/2021 г. на ЧСИ Я. Б. в размер на 27 000,00 лева.
- сумата в размер на **8428,24 лева** – разноски по делото.

ОСЪЖДА Л. С. Ч., ЕГН: ***** да заплати на **ЗАД „А.“, ЕИК: ******* на основание чл. 78, ал.3 ГПК сумата в размер на **13,05 лева** – разноски.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____